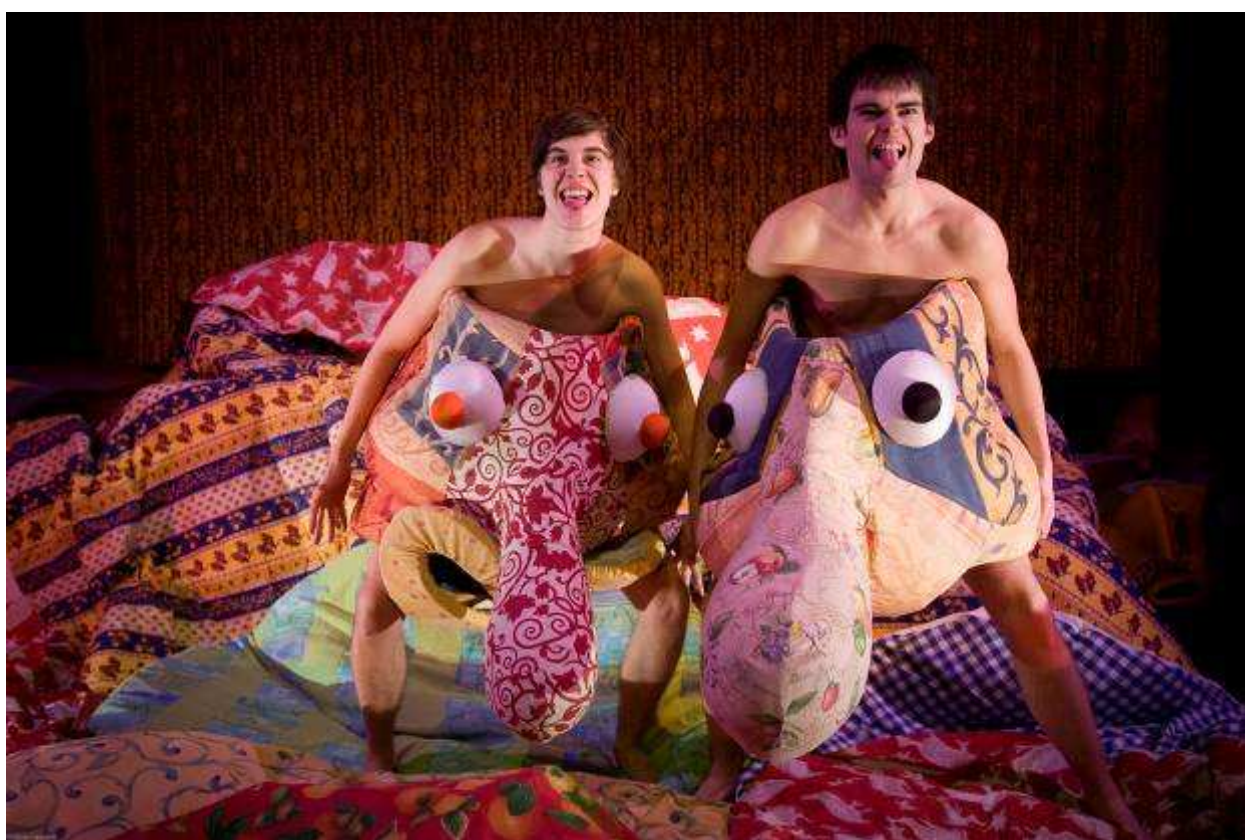

Lestips voor kinderrechteducatie bij theatervoorstelling 'Neuzeneuze'

De Maan

Minderbroedersgang 1 & 3
2800 Mechelen
contact@DEMAAN.be
015 200 200
015 205 424
www.demaan.be

VORMEN vzw

Patriottenstraat 27
2600 Antwerpen
mensenrechteducatie @vormen.org
032938215
www.vormen.org

INHOUDSTAFEL

1. INLEIDING	3
2. KENNISMAKING MET DE KINDERRECHTEN	3
2.1. INLEIDEND GESPREK VANUIT DE VOORSTELLING 'NEUZENEUZE'	3
2.2. WAT ZIJN KINDERRECHTEN?	3
3. SPELEN VANUIT DIVERSITEIT EN KINDERRECHTEN	4
3.1. EEN IJSBEREKE DOEN?.....	4
3.2. PIET, WARD, ALK, WALRUS EN DE REST.....	5
3.3. OVER NEUZENEUZE EN ANDERE MANIEREN OM ELKAAR TE GROETEN.....	6
3.5. OVER VERSE VIS EN ROTTE VOGELS.....	7
3.6. SAMEN IN DE IGLO.. 'GEZELLIG!'	8
3.7. WAT VINDEN JULLIE ERVAN?	8
4. ACHTERGRONDINFORMATIE BIJ DE RECHTEN VAN KINDEREN	9
4.1. EEN OVERZICHT VAN DE KINDERRECHTEN (TEKENINGEN KINDERRECHTSWINKELS VZW).....	9
4.2. ACHTERGRONDINFORMATIE BIJ DE VERSCHILLENDE KINDERRECHTEN	10
5. BIJLAGEN	12
5.1. KINDERRECHTENPOSTER (KINDERRECHTSWINKELS VZW).....	12
5.2. SMILEYS.....	13

1. Inleiding

In 1989 keurde de VN Het Internationaal verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) goed. Sindsdien is dit verdrag door bijna alle landen in de wereld officieel bekrachtigd. Het vormt een zeer belangrijke mijlpaal in de geschiedenis van de rechten van kinderen.

Met dit educatief pakket willen wij kinderen, vertrekkend vanuit de theatervoorstelling 'Neuzeneuze', laten kennismaken met enkele van deze kinderrechten.

Het verdrag omvat in het totaal 54 artikels. Vanuit didactisch- pedagogisch standpunt is het eenvoudiger om met een beperkter aantal rechten te werken. Om die reden werkt VORMEN vzw in al haar educatieve materialen met een samenvatting van 17 kinderrechten waarin alle verschillende rechten aan bod komen. Achteraan in dit pakket geven we een overzicht van de 17 rechten die op het einde van de lagere school kunnen gekend zijn. We verwijzen telkens naar de betrokken artikels van het verdrag . Bij elk recht geven we ook de kinderrechtextekening van KINDERRECHTSWINKELS vzw.

2. Kennismaking met de kinderrechten

2.1. Inleidend gesprek vanuit de voorstelling 'Neuzeneuze'

Waar speelt dit verhaal zich af? Hoe ziet het decor eruit?

Welke kleren dragen de broers?

Zijn de twee broers echt in Groenland?

Met welke zin begon de voorstelling? Wat zou dit kunnen betekenen?

Waar gaan de broers naartoe?

Waar komen de broers overal terecht in hun verhalen?

Hoe konden jullie aan het decor zien dat zij in een andere wereld terecht kwamen? Wie kwamen zij allemaal tegen op hun tocht?

Fantaseren jullie ook wel eens als je samen met je vrienden speelt?

Waarover fantaseren jullie dan?

Fantaseren jullie soms ook dat je in een andere wereld leeft?

Sommige kinderen gebruiken veel fantasie tijdens het spelen, andere minder, maar spelen doen alle kinderen graag. Spelen is ook belangrijk voor de goede ontwikkeling van kinderen. Daarom hebben alle kinderen het recht om te spelen, te fantaseren, het recht op vrije tijd en om samen te komen met hun vrienden.

2.2. Wat zijn kinderrechten?

Inleidend gesprek over rechten en plichten:

Kunnen jullie zaken opnoemen die jullie mogen? (bv. tv kijken, naar school gaan,..)

Mogen sommige kinderen andere dingen dan anderen?

Zijn er dingen die jullie allemaal mogen?

Zijn er ook dingen die jullie niet mogen?

Kinderen hebben een heleboel rechten, één ervan is het recht om te spelen.

Weten jullie waarop jullie nog recht hebben?

Zijn er ook dingen die jullie moeten?

Wat hebben jullie nodig om te kunnen leven?

Hebben jullie al deze dingen?

Hebben alle kinderen in de wereld deze zaken?

3. Spelen vanuit diversiteit en kinderrechten

Net zoals de broers uit Neuzeneuze gaan wij samen spelen en fantaseren- daar hebben kinderen recht op!

We vertrekken daarbij vanuit de diversiteit die in de voorstelling aan bod komt: de gelijkenissen en de verschillen tussen de eskimo's en de Maori's uit het verhaal en de overeenkomsten en verschillen met onze westerse wereld .

3.1. Een ijsbereke doen?

Elk kind heeft recht op spel

Inleidend gesprek

De twee broers spelen graag het spel 'een ijsbereke doen' .

Wat is spelen? Kun je leren spelen?

Zijn er altijd regels bij spelen?

Hebben jullie ook een lievelingsspel? Wat vind je leuk/niet leuk aan dat spel?

Speel je dat samen met anderen/alleen?

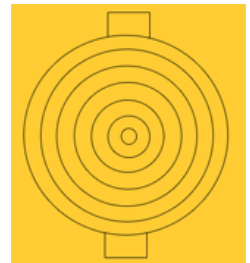
Spelen alle kinderen in de wereld?

Waarom moeten kinderen kunnen spelen?

Waarom kunnen sommige kinderen niet spelen?...

Spelen:

- Neuzenspelletjes
 - Leg een klontje suiker op je neus en probeer het in je mond te laten vallen zonder je handen te gebruiken.
 - Geef een luciferdoosje door van neus tot neus.
 - Steek een potlood tussen je neus en lippen en geef het door aan iemand anders.
 - Trek een elastiekje over je hoofd tot op de hoogte van je neus. Door smoelen te trekken moet je het elastiekje tot onder je kin zien te krijgen.
- Kinderen bedenken zelf een spel met een aanbod van kosteloos en/of natuurlijk materiaal: eikels, kastanjes, doeken, stokjes, stenen, kartonnen (schoen)dozen, WC-rolletjes; kaasdozen, kroonkurken, kurken,
- Speel het *Afrikaanse spelletje* 'Ende'. Ende speel je met z'n tweeën Teken in het zand of op papier een spiraal en 2 vierkantjes (zie tekening.)
Zoek drie stenen. Leg ieder een steentje in de vierkantjes buiten de cirkel.
Het andere steentje houdt speler 1 in zijn hand, achter zijn rug.
Speler 2 moet nu raden of speler 1 het steentje in zijn linker- of rechterhand heeft. Als speler 2 het goed heeft geraden dan mag hij of zij het steentje in de volgende ring van het speelbord leggen. Heeft speler 2 het fout, dan mag speler 1 raden.
De winnaar is de speler die het eerst met zijn steentje in het midden van de cirkel is.
- Speel het *Zuid-Amerikaanse spel* 'Los Paises'
Elke deelnemer kiest een verschillend land.
Eén speler kaatst een bal tegen de muur en roept de naam van een deelnemend

land. De persoon die het land vertegenwoordigt, moet de bal opvangen voor die de grond raakt en roept "halt". Ondertussen lopen de andere landen zo ver mogelijk weg tot zij "halt" horen. Dan moeten ze blijven staan. De speler die de bal vangt mag drie passen zetten naar het dichtst bijzijnde land en moet het met de bal proberen te raken. Als de bal niet raak is, wordt de balwerper uitgeschakeld. Als de bal het land raakt, moet dit land het spel verlaten.

- Speel een *Aziatisch* spel:

Alle deelnemers vormen een kring en kiezen één speler die begint. Deze bedekt met beide handen zijn oren. De speler die links van hem zit, bedekt zijn rechter oor met zijn rechter hand. De speler rechts van hem, moet zijn linker oor met zijn linker hand bedekken. Dus wanneer je naast de persoon zit die aangeduid is, bedek je het oor het dichtste bij deze persoon.

De persoon die beide oren bedekt houdt, haalt zijn handen weg en duidt een andere speler uit de kring aan. Die bedekt nu beide oren met zijn handen.

Opnieuw leggen de spelers die net links en rechts van die persoon zitten, hun hand op hun 'dichtstbijzijnde' oor. Vervolgens wordt er weer een nieuwe persoon aangeduid en het spel gaat zo snel mogelijk verder.

Elke speler die zijn oor te traag bedekt of die een fout maakt, ligt uit het spel. De winnaar is de laatste speler die overblijft.

3.2. Piet, Ward, Alk, Walrus en de rest

Elk kind heeft recht op een naam

Inleidend gesprek

Welke personages komen voor in het verhaal? Hoe heten ze?

Hebben jullie allemaal een naam? Heeft iedereen een naam?

Waar komen jullie namen vandaan? Hebben jullie namen een speciale betekenis?

(De betekenissen van namen kan je vinden op het internet)

Spelen:

- Kinderen geven zichzelf een grappige totemnaam: bv. snelle haas, mooie parel, sterke beer, grappige hengst,..
- Kinderen tekenen hun eigen naam in hiërogliefen.
- Maak een graffiti- muur met de namen van de klas.
- Maak een kunstwerk met namen op de tegels van de speelplaats.
- Maak letterstempels van een aardappel en laat de kinderen hun naam stempelen op een blad.
- Van kleibolletjes parels maken; kinderen schilderen hun naam erop en maken er een halsketting of armband van.
- Een eigen geboortekaartje maken, eventueel ook doopsuikerzakjes, doosjes.
- Hang foto's op van alle kinderen als baby en maak er een wedstrijd van: Wie is wie?

3.3. Over Neuzeneuze en andere manieren om elkaar te groeten

**** Elk kind heeft recht op een eigen geloof en cultuur**

Inleidend gesprek

Hoe begroeten eskimo's elkaar?

Hoe begroeten wij elkaar? Begroeten jullie je vrienden anders dan je grootouders/nonkels/tantes?

Kennen jullie nog andere manieren waarop mensen elkaar begroeten?

Kunnen jullie nog andere manieren bedenken om elkaar te groeten?

Spelen:

- Neuzen met vingerverf of andere materialen versieren (zie eskimo's: met een ringetje-bolletje,..).
- Totempalen maken zoals bij de Maori's met bv. allerlei kosteloze materialen.
- Dirigentje spelen:
Alle kinderen zitten in een cirkel, één van hen gaat naar buiten. De overblijvende kinderen duiden één van hen aan die de dirigent is. De dirigent maakt een bepaalde beweging (bv. in de handen klappen) en alle anderen doen hem achterna. Af en toe verandert de dirigent van beweging en alle anderen volgen hem daarin. Ondertussen wordt het kind dat buiten staat terug binnengeroepen. Hij/zij moet proberen te achterhalen wie de 'dirigent' is.

3.4. Laarzen van poolhazen, broeken van ijsberen en jassen van kariboos?

Elk kind heeft recht op kleding

Inleidend gesprek

Welke kleren dragen eskimo's? Van welke materialen zijn ze gemaakt?

Welke kleren dragen wij? Welke materialen?

Heeft iedereen kleding nodig? Waarom?

Hebben alle mensen voldoende kleding?

Ken je nog andere mensen met speciale kleren?

Spelen:

- Herken je de kleding op deze tekeningen? In welk land of werelddeel wonen deze mensen? (vergroot onderstaande tekeningen)

- Teken zelf nog andere personen met typische kleding.
- Gebruik allerlei materialen: doeken, gordijnen, hoeden, wasspelden, kartonnen dozen, plakband, linten, veiligheidsspelden, ...om nieuwe outfits te maken.
- Houd een modeshow met de bedachte combinaties.

3.5. Over verse vis en rotte vogels

Elk kind heeft recht op voldoende eten en drinken

Inleidend gesprek

Wat eten de eskimo's?

Lusten jullie ook graag rauwe vis?

Kennen jullie nog andere landen waar mensen ook graag rauwe vis eten?

Wat eten zij nog? Eten wij ook vogels? Welke vogels?

Heb je eten nodig? Waarom?

heeft iedereen in de wereld voldoende eten?

Wat is jullie lievelingseten?

Zijn er dingen die jullie niet mogen eten?

Gaan jullie soms op restaurant? Wat eten jullie dan meestal?

Welke andere eetgewoonten ken je nog?

Spelen

- Organiseer een feestje met lekkere hapjes:
 - Probeer enkele speciale gerechten te bedenken (verschillende culturen)
 - Bedenk zelf receptjes (fantasie of echt)
 - Maak gezonde sapjes
- Ga op zoek naar eten dat rechtstreeks uit de natuur komt (kippen, koeien, kastanjes, appels).
- Maak een groentetuin op school.
- Organiseer een picknick: ervaar hoe het is om buiten te eten.
- Kook eens op een houtvuurtje.
- Probeer met stokjes te eten.
- Maak een restaurant in de klas: inrichting ; menu's maken, mensen bedienen (nodig eventueel ouders uit).

3.6. Samen in de iglo.. 'Gezellig!'

Elk kind heeft recht op onderdak

Inleidend gesprek

In welk soort huizen wonen eskimo's? En wij?

Heb je een huis nodig om in te wonen? Waarom?

Kan je nog andere soorten huizen dan iglo's en bakstenen huizen?

Hebben alle mensen een fatsoenlijk huis om in te wonen?

Spelen:

- Maak zelf met papier, karton, ... een nieuw soort huis (maquette of echt).
- Teken verschillende soorten huizen waarin mensen kunnen wonen (hut, wolkenkrabber, iglo, bakstenen huis, je eigen fantasiehuis).
- Maak een huis in klei (hut, wolkenkrabber,..).
- Laat kinderen hun droomhuis tekenen : Welke kamers wil je zeker hebben? Welke leuke fantasietjes wil je graag in je huis? bv. een schuif- af om naar beneden te gaan? Een boot om in te slapen? Wil je graag een tuin? Met een speelbos?

3.7. Wat vinden jullie ervan?

Elk kind heeft recht op een eigen mening

Omdat het recht op eigen mening een zeer belangrijk kinderrecht is, wordt er telkens na het spelen van een spel, knutselen, .. nagegaan wat de kinderen ervan vonden

Mogelijke evaluatiemethoden:

- Vingers gooien: Laat de kinderen een aantal vingers opsteken als teken van appreciatie:
1 vinger = niet leuk
5 vingers = héél leuk.
- Lachende / droevige smiley kleven (zie bijlage)
- Wasknijpers hoog/laag aan een touw vastmaken:
Hoog = leuk
laag = niet leuk
- Ballonnen opblazen:
kleine ballonnen= niet leuk
grote ballonnen = heel leuk

Voor extra werkvormen bij de verschillende kinderrechten kan je het Kregelboek (Kinderrechteneducatie in Kleuter en Lager Onderwijs) raadplagen via www.vormen.org.

4. Achtergrondinformatie bij de rechten van kinderen

4.1. Een overzicht van de kinderrechten (tekeningen kinderrechtswinkels vzw)

Elk kind heeft recht:

1.		op een eigen mening en op inspraak	art. 12, 13, 14	10.		op gelijke behandeling	art. 2
2. *		op een eigen geloof en cultuur	art. 14, 17, 30	11.		om bij de eigen familie te zijn	art. 5, 9, 10
3.		op gezonde voeding, water, kleding en onderdak	art. 26, 27	12.		op aangepaste verzorging bij ziekte of handicap	art. 2, 3, 4, 23
4.		om samen te komen met anderen	art. 15	13.		op een privé-leven	art. 16
5.		op veiligheid en bescherming	art. 6, 19, 20, 22, 25, 33, 34, 35, 36	14. *		op bescherming tegen uitbuiting	art. 32, 36
6.		op onderwijs en informatie	art. 5, 6(2), 17, 18, 28, 29, 40	15.		op bescherming tegen onwettige opsluiting	art. 11, 37, 40
7.		op spel en vrije tijd	art. 31	16.		op bescherming tegen oorlog	art. 38, 39
8.		op zorg	art. 3, 18, 19, 24, 26, 27	17. *		op bescherming bij adoptie	art. 21
9.		op een naam en een nationaliteit	art. 7, 8				

* geen tekening beschikbaar bij Kinderrechtswinkels

4.2. Achtergrondinformatie bij de verschillende kinderrechten

Recht op een eigen mening en op inspraak

Elk kind heeft recht op een eigen mening. Volwassenen moeten over alles wat jongeren aangaat hun mening vragen en er rekening mee houden.

Recht op een eigen geloof en cultuur

Elk kind heeft het recht om informatie op te zoeken over zijn cultuur en zijn godsdienst. Hij mag zijn eigen culturele gewoontes hebben en zijn eigen taal spreken.

Recht op gezonde voeding, water, kleding en onderdak

Gezonde voeding, water, kleding en onderdak zijn nodig om goed te kunnen opgroeien. Als ouders daar niet voor kunnen zorgen, moet de overheid een handje toesteken.

Recht om samen te komen met anderen

Kinderen hebben het recht om bij elkaar te zijn, zich bij een vereniging aan te sluiten of zelf een club op te richten. Ze moeten wel rekening houden met de wet en met de rechten van anderen.

Recht op veiligheid en bescherming

Kinderen moeten veilig kunnen opgroeien en beschermd worden tegen bv. mishandeling en drugs. Kinderen die geen gezin meer hebben moeten door de staat in een veilige omgeving ondergebracht worden.

Recht op onderwijs en informatie

Elk kind heeft het recht om dingen bij te leren in de school. Basisonderwijs moet gratis zijn. Kinderen moeten ook toegang hebben tot informatie die voor hen belangrijk is.

Recht op spel en vrije tijd

Elk kind heeft het recht om zich te ontspannen en zich met leuke dingen bezig te houden.

Recht op zorg

Kinderen hebben recht op een goede opvoeding en verzorging. Het zijn in de eerste plaats de ouders die daarvoor zorgen. Als het nodig is, krijgen ze hierbij de hulp van de overheid.

Recht op een naam en een nationaliteit

Als een kind geboren wordt, heeft het recht op een naam en een nationaliteit zodat het in zijn/haar eigen land kan genieten van onderwijs, gezondheidszorg, ..

Recht op een gelijke behandeling

Elk kind moet op dezelfde manier behandeld worden. Kinderen mogen niet anders behandeld worden omwille van hun godsdienst, hun huidskleur, ...

Recht om bij de eigen familie te zijn

Elk kind heeft het recht om bij zijn ouders of andere familie te leven, ook in een ander land. Jongeren mogen niet tegen hun wil bij hun ouders weggehaald worden, tenzij in hun eigen belang. Na een scheiding heeft een jongere recht op contact met beide ouders.

Recht op aangepaste verzorging bij ziekte en handicap

Elk kind met een handicap heeft recht op een zo goed mogelijk leven, met een aangepaste verzorging (bv. speciale school) om zo zelfstandig mogelijk te kunnen leven.

Recht op een privé-leven

Elk kind mag bepaalde dingen voor zichzelf houden waarmee niemand zich zonder goede redenen mag bemoeien.

Recht op bescherming tegen uitbuiting

Kinderen die werken moeten beschermd worden tegen uitbuiting. Zij mogen geen gevaarlijk of ongezond werk doen. Heel jonge kinderen mogen helemaal niet tewerkgesteld worden.

Recht op bescherming tegen onwettige opsluiting

Een kind mag enkel worden opgesloten als er geen andere oplossing is. Als één van de ouders een jongere ontvoert, moet de staat optreden.

Recht op bescherming tegen oorlog

Kinderen mogen niet in een leger vechten of betrokken worden bij een oorlog. Jongeren die slachtoffer zijn van oorlog of geweld moeten op de juiste manier opgevangen worden.

Recht op bescherming bij adoptie

Als een kind geadopteerd wordt, moet dat in zijn/haar eigen belang zijn.

Voor uitgebreide achtergrondinformatie bij de 17 kinderrechten zie www.vormen.org
“Verdrag inzake de Rechten van het Kind - vereenvoudigde versie “

5. Bijlagen

5.1. Kinderrechtenposter (Kinderrechtswinkels vzw)

5.2. Smileys

